

14. ledna 2024, 2. neděle po Zjevení Páně

Píseň: 289 *Tebe, Bože, chválíme*

introit: Buď požehnán Bůh Hospodin, Bůh Izraele; jedině on koná divy. Buď navěky požehnáno jeho slavné jméno, celou zemi necht' naplní jeho sláva! Amen, amen. (Žalm 72,19-20 (žalm Šalomounův))

Píseň: 637 *Už svítá jasný bílý den*

Modlitba:

Pane Bože,

chválíme tě, zpíváme, děkujeme... za radost, za naději, za víru.

Při pohledu dopředu nás někdy sevře úzkost, jak se bude svět i náš život odvíjet; jsme rádi, že tobě se s tím můžeme svěřit. A tak jsme tady – s radostmi i obavami, někdy netrpěliví, někdy hodně pomalí... Prosíme o tvé přijetí, objetí, o tvého Ducha.

Odpusť nám naše viny, myslíme na to, co jsme pokazili, komu ublížili, koho nevyslechli, v duchu nebo nahlas poslali pryč... Odpusť.

Duchu svatý, ty naplňuješ vesmír. Dechem ticha a pokoje naplň prosíme, každého z nás. Amen.

Čtení: Mt 2,1-12 (klanění mudrců)

Píseň: 188 *Neskládejte v mocných naději // 641 Nevím, Pane, co ti dát*

Text: 1Kr 10,1-13 (královna ze Sáby)

Kázání:

Hádanka: Která voda nepadá z nebe ani nestéká z hor? Někdy je sladká jako med, jindy hořká jako pelyněk, a přece pochází z jednoho pramene. – Slza na tváři. Nepadá ani z nebe ani nestéká z hor. Když se člověk raduje, je mu slza sladká, při bolesti a utrpení je sedmkrát hořčí. (jedna z hádanek královny ze Sáby - podle knihy Leo Pavláta: Osm světů)

I s takovou hádankou si umí Šalomoun poradit.

Šalomoun je velký král. Všechny převyšuje bohatstvím i moudrostí. Jeho věhlas se šíří.

Vypráví se – také o tom - kdo mu moudrost vložil do srdce. Královna z daleké Sáby, snad z oblasti dnešního Jemenu, se tak doslechne nejen o Šalomounovi, ale i o Hospodinu. S velkým doprovodem, s mnoha dary se přijíždí podívat. A čtenář může být zvědavý, co a jak bude velký král prezentovat. Půjde hlavně o něj, jeho slávu, bohatství, schopnosti – nebo královně a jejímu doprovodu řekne taky něco o Pánu Bohu?

Je to v Bibli opakovaně; vyhlížení, touha i předpověď, že Izrael bude místem, kam budou přicházet lidé z okolí, aby se setkali s Pánem Bohem. (např. v Žalmu 72) Izrael je jakási pokusná zahrádka (píše Nico ter Linden), svět je polem. A v samém srdci Jeruzaléma stojí Hospodinův chrám. Když přichází královna ze Sáby, chrám ještě září novotou, je to nedávno, co ho Šalomoun dostavěl. Z tohoto srdce (chrámu) se Hospodin chce dostat do srdcí lidí, národů z okolí, až na konec světa. Šalomoun může být svědkem, ukazatelem na dobrou cestu.

Co zatím o Šalomounovi víme? Je to syn krále Davida a Batšeby. Jeho nástup na trůn nebyl snadný, v rodině se bojovalo o moc. Jako mladému se mu zjevil Hospodin a ptal se, co si přeje. Král prosil o moudrost a dostal ji v míře vrchovaté. S prosbou o radu k němu přicházejí – aspoň ze začátku jeho vlády - i obyčejní lidé, znáte možná drsný příběh o ženách, které se hádají o živé dítě... a Šalomoun je chce nechat rozpůlit. Král je moudrý, bohatý, mocný, zbožný, postavil královské paláce i chrám Hospodinův. Země vzkvétá.

Královna ze Sáby je ohromena Šalomounovým bohatstvím i moudrostí. „Blaze tobě, tvým služebníkům, tvé zemi, požehnán buď Hospodin, tvůj Bůh, že si tě oblíbil a dosadil tě na izraelský trůn.“ Královna žasne nad Šalomounem a chválí Hospodina. Zdá se, že pohanská královna vidí víc než izraelský panovník.

Biblický příběh o královně ze Sáby stál u zrodu rozsáhlé ústní i psané tradice v různých zemích, různých tradicích i náboženstvích. Tak se stalo i to, že jestli je teď někde královna ze Sáby „doma“, tak v Etiopii. Prý pocházela odtud, vypráví o ní oficiální, státní legenda a nikomu nevadí, že byla sepsána až ve 14. století. Podle této legendy královna přijela do Jeruzaléma za Šalomounem a počala s ním syna, který se pak narodil až zpátky doma v Etiopii, později to byl král Menelik I., zakladatel etiopské dynastie (měla 235 následovníků až do roku 1974). Takže tam najdeme potomky judského krále, odtud pochází etiopský lev, který býval v etiopských chrámech i na etiopské vlajce. Tolik jedna z legend.... Podle jedné tradice je královna také předobrazem „milé“, o které se píše v písni Šalomounově (Píseň písní)

Zpět k biblickému příběhu. Královna Šalomounovi říká, připomíná, že jeho přednosti jsou od Hospodina. Někdy nám pravdu o Pánu Bohu řekne jasněji někdo zvenčí. Šalomoun, to není samo sebou a není to ani samo sebou, že se ti tak daří. Já za tím vším nějak tuším požehnání shůry.

Různí ukazatelé nás mohou navést k Bohu. O dost staletí později mudrci z východu vidí hvězdu a jdou hledat narozeného krále, nesou mu dary podobně jako přinesla dávná královna ze Sáby. Narazí na zlostného, zlého krále Heroda, který se třese o svůj trůn, moc a bohatství. I Šalomounovi se moc stane osidlem. Mudrci se nedají zmást, nezačnou se klanět Herodovi v královském paláci (ale hádanku mu vlastně položí), ale jdou dál až k chudé stáji. Král byl jen zastávkou na cestě k Bohu, král (palác; krása a moc tohoto světa) není ještě cíl, není předmět oslavy. Heroda to naštve a začne vraždit.

Šalomouna postupně moc také oslepí. Kdybychom četli 10. kapitolu 1Kr dál, je tam nadpis Šalomounovo bohatství, následuje kapitola o jeho mnoha ženách a poté o různých protivnících. Hned za jeho následovníka se nepevné království rozpadá. Šalomounova moudrost tak trochu vyčpěla. Líbily se mu jeho stavby a cenil si svého bohatství. Manželek si vzal hodně, některé pro jejich krásu, jiné pro bohatství, jiné nejspíš proto, že díky nim získal nové území. Mnoho z nich si s sebou přinášelo i své náboženství a víru. Martin Luther jednou někde napsal: „Člověče, na co zavěšíš své srdce, to je tvůj bůh.“ A Šalomoun začal zavěšovat své srdce jinam než na Hospodina. Na slávu, věci, lidi.

(Šalomounovy nároky jsou velké, stavby paláců i provoz dvora a harémů nákladné, obliba krále i vůbec královské instituce klesá nepřímo úměrně se zvyšováním daní... za Šalomounovým nástupcem Rechabeámem přijde delegace lidu s prosbou, aby jim bylo na daních uleveno; král Rechabeám se rozhodne naopak... severní část země se odtrhla; po Šalomounovi už sledujeme vedle sebe příběh judského, jižního království a severního Izraele.)

Ještě jednou do Nového zákona. Na začátku evangelií čteme o muži, který ukazuje k Bohu; podobně jako ukazoval Šalomoun. Je to Jan Křtitel. Jiným způsobem, v jiných kulisách, ale také měl nakročeno k tomu být důležitým, slavným. Charismatický kazatel, obklopený posluchači, učedníky. Mluví o sobě ale jako o prstu, který ukazuje na toho většího, důležitějšího. Ten přichází po něm (za ním) – je to Ježíš – a Jan se upozaduje a říká, že není hoden ani mu zouvat obuv. Pane Bože, všichni jsme vybaveni různými talenty, možnostmi, schopnostmi. Děkujeme za to. Prosíme, ať je dokážeme užívat moudře a pokorně. Chtěli bychom trochu víc ukazovat směrem k tobě. Pomáhej nám v tom. Amen.

Píseň: 608 *Proč se svět marností, bohatstvím honosí*
Ohlášky

Píseň: 398 *Dej mi, Pane, bdělé srdce* // 404 *Bud' vůle tvá*
Přímlovná modlitba, Otče náš

Poslání: Martin Luther: „Člověče, nač pověšíš své srdce, to je tvůj bůh.“

Požehnání: Neměj strach a neděs se, neboť Hospodin, tvůj Bůh, bude s tebou všude, kam půjdeš. (Joz 1,9)

Píseň: 619 *Rok za rokem*